

Sygn. akt K 27/23

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 6 marca 2024 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski – przewodniczący

Zbigniew Jędrzejewski

Bogdan Święczkowski – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 marca 2024 r., wniosku Sejmu o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego Stanisława Piotrowicza z udziału w rozpoznawaniu wniosku grupy posłów o zbadanie zgodności:

art. 11 ust. 2 w związku z art. 11 ust. 2a, 2b i 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, ze zm.) w zakresie, w jakim odnosi się do poleceń wydanych w związku z przygotowaniem wyborów w stanie epidemii, z art. 7, art. 2 i art. 68 ust. 4 w związku z art. 146 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 pkt 1 i 7 oraz z zasadą współdziałania władz wynikającą z preambuły Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

oddalić wniosek.**Orzeczenie zapadło jednogłośnie.**

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

Dyrektor Biura Służby Prawnej Trybunału

Bartosz Skwara

Dyrektor Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego

dr Bartosz Skwara

UZASADNIENIE

I

W piśmie procesowym z 13 lutego 2024 r., Sejm działając na podstawie art. 41 ust. 1 w związku z art. 42 pkt 3 oraz w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) wniósł o wyłączenie z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 27/23 sędziego Trybunału Konstytucyjnego Stanisława Piotrowicza.

W uzasadnieniu wniosku Sejm powołał normatywne podstawy instytucji wyłączenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z udziału w rozpoznawaniu sprawy oraz wskazał przedmiot kontroli badany w sprawie o sygn. K 27/23. Stwierdził, że kontrolowane przepisy stanowiły podstawę dwóch decyzji Prezesa Rady Ministrów z 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020 oraz znak: BPRM.4820.2.4.2020), wydanych w celu przygotowania i przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r., w formie głosowania korespondencyjnego.

Sejm wskazał, że działania związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem wyborów prezydenckich w 2020 r. w formie głosowania korespondencyjnego podejmowali – urzędujący wówczas – Prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki oraz Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Aktywów Państwowych Jacek Sasin. Sejm zwrócił uwagę, że są oni członkami partii politycznej „Prawo i Sprawiedliwość” i należeli do tego ugrupowania również w okresie, w którym jego członkiem był – w czasie poprzedzającym objęcie urzędu sędziego Trybunału Konstytucyjnego – Stanisław Piotrowicz. Nadto wybór Stanisława Piotrowicza na urząd sędziego Trybunału Konstytucyjnego – dokonany przez Sejm – nastąpił głosami posłów partii „Prawo i Sprawiedliwość”, w tym posłów na Sejm IX kadencji Mateusza Morawieckiego i Jacka Sasina (zob. wniosek, s. 6-7).

Sejm wskazał również, że Sejm X kadencji powołał komisję śledczą do zbadania legalności, prawidłowości oraz celowości działań podjętych w celu przygotowania i przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r. w formie głosowania korespondencyjnego (zob. *ibidem*, s. 5). Nadto zauważył, że w stosunku do decyzji Prezesa Rady Ministrów (znak: BPRM.4820.2.3.2020) toczy się postępowanie sądownoadministracyjne. W pierwszej instancji Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie, wyrokiem z 15 września 2020 r., sygn. akt VII SA/Wa 992/20, stwierdził nieważność tej decyzji. Od wyroku wniesione zostały skargi kasacyjne. Jak zauważył Sejm,

wynik każdego z wymienionych postępowań może determinować odpowiedzialność prawną ówczesnego Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego oraz ówczesnego Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Aktywów Państwowych Jacka Sasina (zob. *ibidem*, s. 6).

Konkludując zaprezentowane wywody, Sejm stwierdził, że przedstawione we wniosku okoliczności pozwalają uznać, iż zostały wyczerpane przesłanki wyłączenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego Stanisława Piotrowicza z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 27/23. Relacje osób, wobec których przepisy stanowiące przedmiot kontroli mogą być podstawą odpowiedzialności prawnej w następstwie toczących się postępowań, z sędzią Trybunału Konstytucyjnego Stanisławem Piotrowiczem są – zdaniem Sejmu – tego rodzaju, że mogą wpływać na obiektywne rozpatrzenie sprawy przez sędziego, a co najmniej na takie postrzeganie jego osoby przez podmioty zainteresowane wynikiem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (zob. *ibidem*, s. 8).

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Instytucja wyłączenia sędziego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym uregulowana została w art. 39 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Przepis ten normuje kwestię wyłączenia sędziego z mocy ustawy (ust. 1), jak też przewiduje wyłączenie ze względu na inne okoliczności, mogące wywołać wątpliwości co do jego bezstronności (ust. 2).

Powołany wyżej art. 39 ust. 2 u.o.t.p.TK stanowi, że sędzia Trybunału podlega również wyłączeniu z udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli: po pierwsze – uczestniczył w wydaniu aktu normatywnego, orzeczenia, decyzji administracyjnej lub innego rozstrzygnięcia, o których mowa w art. 39 ust. 1 pkt 1 i 2 u.o.t.p.TK i może wywołać to wątpliwości co do jego bezstronności; po drugie – istnieją inne, niewymienione w art. 39 ust. 1 lub ust. 2 pkt 1 u.o.t.p.TK, okoliczności mogące wywołać wątpliwości co do jego bezstronności. Zgodnie z art. 39 ust. 3 u.o.t.p.TK w wypadku, o którym mowa w ust. 2, sędziego Trybunału Konstytucyjnego wyłącza się z udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeśli podmiot składający wniosek o wyłączenie uprawdopodobni istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Trybunał stwierdził, że wniosek Sejmu nie spełnia wymagań, od których uzależnione jest jego uwzględnienie. W sytuacji, gdy podstawą wniosku o wyłączenie są tzw. względne przesłanki wyłączenia, niezbędnym elementem wniosku jest uprawdopodobnienie okoliczności wywołujących wątpliwości co do bezstronności sędziego. Konieczne jest wskazanie przez podmiot żądający wyłączenia, w jaki sposób mogą one wpływać na bezstronność sędziego podczas orzekania w konkretnej sprawie.

2.1. W ocenie Trybunału orzekającego w obecnym składzie, w uzasadnieniu przedstawionego wniosku próżno szukać wskazanych elementów. Trybunał ocenił, że aktywność Sejmu ograniczyła się do przedstawienia tezy, że członkostwo Stanisława Piotrowicza – zanim został wybrany na urząd sędziego Trybunału Konstytucyjnego – w strukturach partii politycznej „Prawo i Sprawiedliwość” jest okolicznością mogącą budzić wątpliwości co do jego bezstronności w osądzeniu sprawy o sygn. K 27/23.

Wedle twierdzeń Sejmu, o wątpliwościach co do bezstronności sędziego Stanisława Piotrowicza miałyby świadczyć okoliczność, że przed objęciem urzędu sędziego konstytucyjnego należał on do partii politycznej, której członkami były także osoby – w subiektywnej ocenie Sejmu – mogące podlegać odpowiedzialności prawnej na podstawie przepisów stanowiących przedmiot kontroli w sprawie o sygn. K 27/23.

Sejm starał się wykazać, że przynależność do jednej partii politycznej doprowadziła do powstania relacji rzekomo łączącej Stanisława Piotrowicza z Mateuszem Morawieckim i Jackiem Sasinem (byłym Prezesem Rady Ministrów oraz byłym Wiceprezesem Rady Ministrów, Ministrem Aktywów Państwowych, obecnie posłami na Sejm X kadencji), które mogą wpłynąć na obiektywne rozpatrzenie sprawy przez sędziego, a co najmniej na takie postrzeganie jego osoby przez uczestników postępowania.

Sejm nie wykazał jednak, że wskazane okoliczności (dawna przynależność do jednej partii) skutkują – w chwili orzekania w niniejszej sprawie – istnieniem relacji osobistych występujących między wskazanymi osobami, które mogłyby wpłynąć na bezstronne rozpatrzenie sprawy o sygn. K 27/23 przez sędziego Stanisława Piotrowicza. Zdaniem Trybunału orzekającego w obecnym składzie Sejm nie przedstawił argumentów, które uprawdopodobniłyby tezę, że Stanisław Piotrowicz nie może rozpoznać sprawy w sposób bezstronny. Przyjęcie wyłącznie kryterium formalnej przynależności do partii politycznej, bez przytoczenia okoliczności uprawdopodobniających brak bezstronności (np. wykazujących istnienie realnych powiązań między wskazanymi osobami), nie daje, zdaniem Trybunału, podstawy do uwzględnienia wniosku.

2.2. Trybunał uznał także, że oceny konieczności wydania postanowienia oddalającego wniosek nie zmienia okoliczność podniesiona przez Sejm, iż ówcześni posłowie na Sejm IX kadencji Mateusz Morawiecki oraz Jacek Sasin (mogący w subiektywnej ocenie Sejmu odpowiadać prawnie na podstawie regulacji objętych postępowaniem) głosowali za wyborem Stanisława Piotrowicza na urząd sędziego Trybunału Konstytucyjnego (zob. wniosek, s. 6-7). Trybunał – na podstawie analizy akt sprawy zawierających listę posłów popierających wniosek inicjujący postępowanie w sprawie o sygn. K 27/23 – stwierdził, że posłowie Mateusz Morawiecki i Jacek Sasin nie podpisali tego wniosku. Nadto Trybunał przypomniał, że przedmiotem tej sprawy jest abstrakcyjna ocena normy prawnej, a nie konkretnych osób i ich działań. Ewentualna ocena odpowiedzialności prawnej konkretnych osób należy do domeny innych organów państwowych.

2.3. Na marginesie Trybunał przypomniał także, że polskie prawo nie wyklucza możliwości objęcia urzędu sędziego Trybunału Konstytucyjnego przez osobę należącą w przeszłości do partii politycznej. Co więcej, dotychczas osoby takie były wybierane na urząd sędziego Trybunału Konstytucyjnego. W konsekwencji dopuszczalne jest orzekanie sędziego w sprawie zainicjowanej także wnioskiem pochodzącym od grupy posłów związanych z partią, do której przed objęciem urzędu w Trybunale Konstytucyjnym należał także ten sędzia, o ile nie istnieją uzasadnione okoliczności wskazujące, że może to wywołać wątpliwości co do jego bezstronności. Okoliczności te muszą być jednak zawsze wskazane przez podmiot wnoszący o wyłączenie, a następnie podlegają weryfikacji przeprowadzanej przez właściwy skład Trybunału.

3. Podsumowując, zdaniem Trybunału orzekającego w obecnym składzie Sejm nie uprawdopodobnił istnienia okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego Trybunału Konstytucyjnego Stanisława Piotrowicza w sprawie o sygn. K 27/23, a to na nim spoczywał ten obowiązek.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny postanowił wniosek oddalić.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

Dyrektor Biura Służby Prawnej Trybunału
Bartosz Skwara

Dyrektor Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego
Bartosz Skwara
dr Bartosz Skwara